

Izveštaj o vanjskom vrednovanju Univerziteta u Banjoj Luci

AVORS broj i datum: 1/02-04-2-271-13/22 od 28.02.2024. godine

Datumi posjete: 26. i 27. februar 2024. godine

Lokacija: Banja Luka

Komisija za vanjsko vrednovanje:

- Prof. dr Husejin Keran, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Selma Čorbo, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Damir Magdić, međunarodni stručnjak, član
- dr Emina Boškailo, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Omar Zerem, MA, student, član.

Koordinator: mr Duška Radmanović

Kriterijumi evaluacije: Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja – ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area - European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2015), Kriterijumi za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske.

Sadržaj

1.0 <u>Aplikacija</u>	3
1.1 <u>Informacija o procesu akreditacije</u>	3
1.2 <u>Podaci o visokoškolskoj ustanovi</u>	4
1.3 <u>Podaci o zahtjevu</u>	5
2.0 <u>Vanjsko vrednovanje</u>	7
2.1 <u>Prethodne aktivnosti</u>	7
2.2 <u>Posjeta visokoškolskoj ustanovi</u>	8
3.0 <u>Mišljenje o ishodu vanjskog djelovanja</u>	9
3.1 <u>Ocjena kvaliteta po pojedinačnim kriterijumima</u>	10
3.2 <u>Preporuka za akreditaciju</u>	28

1.0 Aplikacija

1.1 Informacija o procesu akreditacije

Univerzitet u Banjoj Luci (u daljem tekstu: Univerzitet) predao je prijavu za akreditaciju klastera studijskih programa iz oblasti inženjerstva i tehnologije 02. juna 2022. godine Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) koja je zavedena pod brojem protokola Agencije 01/02-04-2-171/22 od 02. juna 2022. godine, a naknadno, na 93. sjednici Senata od 25.05.2023. godine usvojio je Izvještaj o samovrednovanju Univerziteta u Banjoj Luci i 22. juna 2023. godine Univerzitet je podnio zahtjev za akreditaciju ustanove. Radi racionalizacije postupci su spojeni. Agencija je 27. januara 2023. godine aktom broj 01/02-04-2-271-2/22 zatražila od Ministarstva za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo Republike Srpske, kao nadležnog organa uprave, provjeru legitimnosti rada ustanove i studijskih programa, a istog dana aktom br. 01/02-04-2-271-3/22 od Republičke uprave za inspekcijske poslove podatke u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora nad Univerzitetom i sudijskim programima.

Ministarstvo je dopisom broj 19.040/612-22/23 od 14. februara 2023. godine informisalo Agenciju da su za Univerzitet i studijske programe izdata rješenja i dozvole za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskih programa, te da se u Ministarstvu ne vodi nijedan drugostepeni postupak u kojem je žalitelj Univerzitet.

Republička uprava za inspekcijske poslove je odgovorila dopisom broj 24.120/054-114-5/23 od 21.03.2023 godine i konstatovala je da ustanova radi u skladu sa zakonskim propisima.

Agencija je rješenjem broj 01/02-04-2-271-1/22 od 14. jula 2022. godine za koordinatora postupka akreditacije Univerziteta u Banjoj Luci i klastera studijskih programa imenovala pomoćnika direktora za akreditaciju i međunarodnu saradnju u Sektoru za akreditaciju i međunarodnu saradnju, mr Dušku Radmanović.

Agencija je 06. juna 2023. godine sa Univerzitetom zaključila Ugovor za usluge akreditacije Univerziteta i klastera studijskih programa pod brojem protokola Agencije 01/02-04-2-271-6/22, koje će Agencija izvršiti na osnovu:

- analize usaglašenosti dokumentacije sa zakonskim zahtjevima (legitimnost zahtjeva), kompletnosti dokumentacije u odnosu na važeće zakonske propise Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, kao i pravilima evropskih asocijacija u ovoj oblasti i
- vanjskog vrednovanja u svrhu akreditacije sa ciljem utvrđivanja usaglašenosti sa zahtjevima Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, kriterijuma za akreditaciju studijskih programa i visokoškolskih ustanova i procjene usaglašenosti strukture i sadržaja studijskih programa sa utvrđenim izlaznim profilima.

Ugovorom su definisane obaveze Univerziteta i Agencije kao i povjerljivost svih informacija pruženih u toku postupka vanjskog vrednovanja.

Agencija je zatim sprovela postupak odabira članova Komisije stručnjaka u skladu sa Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, te u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske i Zakonom o obezbjeđenju kvaliteta u visokom obrazovanju Republike Srpske, aktom broj 01/02-04-2-271-5-1/22 od 31. marta 2023. godine uputila Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH Prijedlog za imenovanje Komisije domaćih i međunarodnih

stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji Univerziteta u Banjoj Luci i klastera studijskih programa iz oblasti inženjerstva i tehnologije (dalje: Komisija stručnjaka). Imenovana je Komisija stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Husejin Keran, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Selma Čorbo, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Damir Magdić, međunarodni stručnjak, član
- dr Emina Boškailo, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Omar Zerem, MA, student, član.

Nakon izvršenog imenovanja Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka od strane Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH rješenjem broj: 05-33-1-158-2/23 od 12. aprila 2023. i 05-33-1-158-4/23 od 10.10.2023. godine pristupilo se detaljnoj analizi dokumentacije nakon čega su uslijedile aktivnosti na pripremi posjete visokoškolskoj ustanovi.

1.2 Podaci o visokoškolskoj ustanovi

Podaci o visokoškolskoj ustanovi	
Naziv, adresa i e-mail adresa institucije	Univerzitet u Banjoj Luci Bulevar vojvode Petra Bojovića 1A 78 000 Banja Luka info@unibl.org
Internet adresa	https://unibl.org/
Naziv, broj i datum akta o osnivanju	Samoupravni sporazum o osnivanju Univerziteta u Banjoj Luci, 25. septembar 1975. godine. Predsjedavajuće tijelo rektora odnosno prorektora svih jugoslovenskih Univerziteta, 7. novembar 1975. godine.
Poresko-identifikacioni broj (PIB)	PIB 401017720111
Matični broj dodijeljen od Republičkog zavoda za statistiku	01040251
Ime, prezime i adresa (naziv i sjedište) osnivača	Ekonomski fakultet, Ekonomski institut, Elektrotehnički fakultet, Institut za ispitivanje građevinskog materijala, Mašinski fakultet, OOUR Institut za hemijsku preradu drveta Incel, OOUR Istraživačko-razvojni centar „Jelšingrad“, OOUR za profesionalnu elektroniku „Rudi Čajavec“, Pedagoška akademija, Poljoprivredni zavod, Pravni fakultet, Tehnološki fakultet, Veterinarskostočarski centar, Viša ekonomsko-komercijalna škola, svi u Banjoj Luci, i Viša tehnička škola u Bihaću.

Broj i datum odluke o imenovanju lica ovlašćenog za zastupanje	02/04-3.2697-1/21 od 29.11.2021. godine
Broj i datum dozvole za rad visokoškolske ustanove	07.2-9616/07 od 28.12.2007. godine
Broj i datum dozvole za rad van sjedišta	07.023/612-625-2/10 od 12.11.2010. godine
Organizacione jedinice koje se posjećuju i odgovorna lica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akademija umjetnosti, Dragana Purković-Macan, ma, vanr. prof. 2. Arhitektonsko-građevinsko- geodetski fakultet, dr Saša Čvoro, vanr. prof. 3. Ekonomski fakultet, dr Milenko Krajišnik, vanr. prof. 4. Elektrotehnički fakultet, dr Zoran Đurić, red. prof. 5. Mašinski fakultet, dr Aleksandar Milašinović, red. prof. 6. Medicinski fakultet, dr Ranko Škrbić, red. prof. 7. Poljoprivredni fakultet, dr Zlatan Kovačević, red. prof. 8. Pravni fakultet, dr Željko Mirjanić, red. prof. 9. Prirodno-matematički fakultet dr Goran Trbić, red. prof. 10. Rudarski fakultet, dr Vladimir Malbašić, vanr. prof. 11. Tehnološki fakultet, dr Borislav Malinović, vanr. prof. 12. Fakultet političkih nauka, dr Ranka Perić-Romić, vanr. prof. 13. Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta, dr Borko Petrović, vanr. prof. 14. Filozofski fakultet, dr Srđan Dušanić, red. prof. 15. Filološki fakultet, dr Biljana Babić, red. prof. 16. Šumarski fakultet, dr Marijana Kapović-Solomon, vanr. prof. 17. Fakultet bezbjednosnih nauka, dr Predrag Čeranić, docent
Kontakt osoba (za posjetu)	Prorektor za nastavu i studentska pitanja prof. dr Strain Posavljak
Broj telefona	051/321-181

1.3 Podaci o zahtjevu

Univerzitet je uz zahtjev za akreditaciju dostavio popunjen aplikacioni obrazac prateći odgovarajuće standarde i kriterijume, kao i samoevaluacioni izvještaj i prateću dokumentaciju koja je hiperlinkovima

povezana s aplikacionim obrascem (Statut, Rješenja i dozvole za rad, Strategiju, Pravilnik o osiguranju kvaliteta Univerziteta i dr.). Prethodno je Univerzitet prijavio akreditaciju klastera studijskih programa, dostavio popunjene aplikacione obrasce kao i samoevaluacione izvještaje i prateću dokumentaciju za prijavljene studijske programe.

Univerzitet u Banjoj Luci je zahtjevom broj 01-2.1155/22 od 02.06.2022. godine prijavio je 17 studijskih programa za akreditaciju. Pravilnikom o određivanju visine naknada za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije i vrstama i načinu raspodjele vlastitih prihoda propisani su normativi rada Komisije stručnjaka koji za klasteru akreditaciju predviđaju akreditaciju najviše deset studijskih programa u jednom klasteru. Takođe, na Listi stručnjaka sa kojeg se bira Komisija stručnjaka za akreditaciju Univerziteta I klastera studijskih programa ne nalazi se dovoljan broj stručnjaka iz svih užih naučnih oblasti kojima pripadaju navedeni studijski programi. Analizirajući sve navedeno Agencija je zaključila da je u prvoj fazi moguće sprovesti postupak vanjskog vrednovanja za sljedeće studijske programe:

Studijski program prijavljen za akreditaciju		
Naziv studijskog programa:	Nivo studija	Naziv(i) izlaznih kvalifikacija
Hemija	1.ciklus	-Diplomirani hemičar -240 ECTS i Diplomirani profesor hemije 240 ECTS
Tekstilno inženjerstvo	1.ciklus	-Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva - 180 ECTS, Smjer: Dizajn i konfekcija - Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva - 240 ECTS, Smjer: Odjevna tehnologija i dizajn - Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva - 240 ECTS, Smjer: Obučarska tehnologija i dizajn
Grafičko inženjerstvo	1.ciklus	-Diplomirani inženjer grafičke tehnologije - 240 ECTS, Smjer - Opšti
Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije, sa smjerovima: - Proizvodni; - Kontrola kvaliteta i higijenske ispravnosti namirnica; - Nutritivni kvalitet hrane i ishrane.	1.ciklus	-Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije - 240 ECTS - Proizvodni -Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije - 240 ECTS - Kontrola kvaliteta i higijenske ispravnosti namirnica -Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije - 240 ECTS - Nutritivni kvalitet hrane i ishrane
Hemija	2.ciklus	-Master hemije - 300 ECTS
Tekstilno inženjerstvo	2.ciklus	-Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Dizajn i odjevna tehnologija

		- Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Odjevna tehnologija - Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Obučarska tehnologija
Grafičko inženjerstvo	2.ciklus	-Master inženjer grafičke tehnologije - 300 ECTS, Smjer - Opšti
Prehrambeno inženjerstvo	2.ciklus	-Master prehrambenog inženjerstva – 300 ECTS
Hemijsko inženjerstvo	2.ciklus	-Master hemijskog inženjerstva - 300 ECTS,

2.0 Vanjsko vrednovanje

Predmet vanjskog vrednovanja jeste ocjena kvaliteta Univerziteta (ocjena i revizija kvaliteta i davanje preporuke o akreditaciji Univerziteta) i kvaliteta studijskih programa i njegovih ishoda (mogućnost zaposlenja svršenih studenata).

2.1 Prethodne aktivnosti

Nakon pregleda dostavljene dokumentacije za akreditaciju Univerziteta i klastera studijskih programa te nakon izvršene provjere legitimnosti visokoškolske ustanove otpočele su pripreme Komisije stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Husejin Keran , stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Selma Čorbo, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Damir Magdić, međunarodni stručnjak, član
- dr Emina Boškailo, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Omar Zerem, MA, student, član.

Komisija je na razmatranje dobila dokumentaciju visokoškolske ustanove i studijskih programa, popunjene aplikacione obrasce, samoevaluacioni izvještaj, te brojnu prateću dokumentaciju.

Komisija je takođe dobila Standarde i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Kriterijume za akreditaciju visokoškolske ustanove i Kriterijume za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske, obrasce liste provjere za člana komisije stručnjaka i obrasce izvještaja.

Agencija je organizovala online sastanak preko google meet aplikacije sa Komisijom stručnjaka 16. januara 2024. godine kojem su prisustvovali koordinator i četiri člana Komisije stručnjaka. Naknadno

je 19. januara 2024. održan još jedan online sastanak za preostala dva člana Komisije stručnjaka koji nisu bili u prilici da učestvuju na prethodnom online sastanku. Tokom sastanaka Komisija je utvrdila metodologiju rada i između ostalog usaglasila, poštujući akte Agencije i sve relevantne propise u Republici Srpskoj i BiH, da svaki član Komisije ima obavezu da na osnovu analizirane dokumentacije visokoškolske ustanove popuni obrazac individualne liste provjere koja služi kao podsjetnik članu Komisije sa pitanjima, zapažanjima i zahtjevima za dodatne dokumente za posjetu ustanovi. Na sastanku su dogovorene sve pojedinosti rada, te usaglašeno zajedničko razumijevanje zahtjeva standarda i kriterijuma.

Putem elektronske pošte koordinator je sa Komisijom usaglasio prijedlog termina i Plan i program posjete visokoškolskoj ustanovi, koji predviđa posjetu u trajanju od dva radna dana Univerzitetu u Banjoj Luci i Prirodno-matematičkom fakultetu, te naknadnu posjetu Tehnološkom fakultetu.

Prije posjete Komisije za vanjsko vrednovanje, rukovodstvo i predstavnici službi Univerziteta su upoznati sa detaljima i tokom predstojeće posjete, te im je blagovremeno dostavljen Plan i program posjete koji su dopunili imenima učesnika na svakom pojedinom sastanku. Predmet vanjskog vrednovanja je Univerzitet u Banjoj Luci i klaster studijskih programa iz oblasti inženjerstva i tehnologije kroz procjenu obavljanja osnovne djelatnosti u odnosu na stepen ispunjenosti Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH i relevantnih Evropskih standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u visokom obrazovanju, kao što je navedeno u Aplikaciji za akreditaciju.

Tokom sastanka je usaglašen fokus na pojedina pitanja, razmijenjena su mišljenja stečena nakon pregleda aplikacija Univerziteta i studijskih programa, usaglašen način vođenja razgovora, kao i druga pitanja od važnosti za profesionalan rad Komisije stručnjaka.

2.2 Posjeta visokoškolskoj ustanovi

Posjeta visokoškolskoj ustanovi realizovana je 26. i 27. februara 2023. godine, a Plan i program posjete (dalje: Plan posjete) dostupan je u arhivi Agencije, uz dosije Univerziteta, i usaglašen je sa svim članovima Komisije stručnjaka, te blagovremeno dostavljen Univerzitetu kako bi se pripremila dokumentacija koju članovi Komisije stručnjaka traže na uvid i da bi rad na vrednovanju bio što bolje organizovan.

Planom posjete bilo je predviđeno da Komisija stručnjaka razgovara sa sljedećim sagovornicima:

- rukovodstvom fakulteta,
- timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja,
- sa predstavnicima pravne službe, računovodstva i drugih opštih službi,
- sa predstavnicima Kancelarije za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju i Centra za razvoj i podršku istraživanju,
- sa predstavnicima akademskog osoblja,
- sa predstavnicima studenata,
- sa predstavnicima diplomiranih studenata/alumni i
- sa predstavnicima tržišta rada.

Svi sastanci su realizovani u skladu sa planom posjete.

Tokom prvog radnog dana 26. februara 2024. godine, Komisija stručnjaka je održala prvi sastanak u Rektoratu Univerziteta sa rukovodstvom Univerziteta u Banjoj Luci, potom je uslijedio sastanak sa timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja i odnosa s javnošću, sa

predstavnicima pravne službe, računovodstva i drugih opštih službi Univerziteta. Nakon pauze i interne konsultacije Komisije stručnjaka uslijedio je sastanak sa predstavnicima Kancelarije za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju i Centra za razvoj i podršku istraživanju. Komisija se potom preselila na Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i tamo nastavila sastanak sa rukovodstvom Prirodno-matematičkog fakulteta, akademskim osobljem, predstavnicima studentske službe i biblioteke. Komisija je potom obišla resurse Prirodno-matematičkog fakulteta, i nastavila sastanak sa diplomiranim studentima studijskog programa Hemija, potom predstavnicima privrede/tržišta rada.

Posjeta se nastavlja drugog radnog dana, 27. februara. Lokacija je Narodna i univerzitetska biblioteka i oba kampusa Univerziteta. Nakon obilaska Narodne i univerzitetske biblioteke, kao i starog kampusa u kojem je Komisija obišla Ekonomski i Pravni fakultet, slijedio je obilazak novog kampusa, uključujući Stomatološki fakultet i Dentalnu kliniku, Filozofski fakultet, Fakultet političkih nauka, Šumarski Fakultet, botaničku baštu, kao i Arhitektonsko-građevinsko-geodetski fakultet.

Nakon održanih sastanaka i obavljenih razgovora, članovi Komisije stručnjaka su na kraju održali interni sastanak u zgradi Rektorata Univerziteta u Banjoj Luci na kojem su iznijeli individualna zapažanja i utiske sa pojedinih sastanaka, komentarisali dobijene informacije i analizirali rad Komisije stručnjaka. Tokom diskusije svi članovi Komisije stručnjaka su usaglasili stavove. Na kraju je slijedila usmena prezentacija izvještaja rukovodstvu Univerziteta u Banjoj Luci. O ovim zapažanjima date su i posebne preporuke u nastavku izvještaja.

3.0 Mišljenje o ishodu vanjskog vrednovanja

Vanjsko vrednovanje je urađeno provjerom nivoa ispunjenosti zahtjeva ESG standarda i Kriterijuma za akreditaciju visokoškolskih ustanova.

Kriterijumi za ocjenu nivoa ispunjenosti zahtjeva:

Nivo I - nema dokaza ili postoje djelimični, nepouzdana dokazi ispunjenja zahtjeva (potpuno novo ili strano u organizaciji),

Nivo II - zahtjev je planiran, postoji samo na papiru i/ili djelimično sproveden,

Nivo III - zahtjev je planiran, sproveden i prate se efekti,

Nivo IV- zahtjev je planiran, sproveden, prate se efekti, sa/bez uvođenja stalnih prilagođavanja i poboljšanja na osnovu poređenja sa najboljima.

I	VŠU ne ispunjava zahtjev
II	VŠU djelimično ispunjava zahtjev
III	VŠU pretežno ispunjava zahtjev
IV	VŠU u potpunosti ispunjava zahtjev

3.1 Ocjena kvaliteta po pojedinačnim kriterijumima

<p>A.1 Politika osiguranja kvaliteta</p> <p>Zahtjevi ESG standarda 1.1 i RS/BiH kriterijuma T.1.1, T.1.2, T.1.3, T.1.4, T.1.5, T.1.6</p> <p>1) Visokoškolska ustanova definiše svoju viziju i misiju kojima djelotvorno vodi svoje aktivnosti. Vizija i misija su izrađene i revidirane u konsultacijama sa relevantnim zainteresovanim stranama i javno su dostupne.</p> <p>2) Visokoškolska ustanova ima djelotvoran sistem i procedure za provođenje, praćenje i dalji razvoj svoje strategije i akcionih planova. Visokoškolska ustanova izrađuje i redovno revidira svoju strategiju, u konsultacijama sa svim relevantnim zainteresovanim stranama. Strategija se formalno usvaja i javno je dostupna. Ona se odnosi na nastavni proces, istraživački rad/razvoj umjetnosti i doprinos razvoju društva, uključujući konkretne i ostvarive strateške ciljeve i aktivnosti visokoškolske ustanove.</p> <p>3) Visokoškolska ustanova ima formalno definisanu i javno dostupnu politiku i procedure za unutrašnje obezbjeđivanje kvaliteta, koje obuhvataju i jasne odgovornosti. Te procedure su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove.</p> <p>4) Unutrašnje obezbjeđivanje kvaliteta koristi mišljenja unutrašnjih i spoljašnjih zainteresovanih strana, te podatke iz informacionih i sistema za praćenje i evaluacije.</p> <p>5) Sistem unutrašnjeg obezbjeđivanja kvaliteta je usmjeren ka stalnom unapređenju visokoškolske ustanove i pruža podršku poboljšanju nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosu razvoju društva i upravljačkim i administrativnim procesima.</p> <p>6) Visokoškolska ustanova ima strategiju za međunarodne aspekte rada koja je usklađena sa strategijom ustanove i u kojoj je dat pregled njenih međunarodnih aktivnosti kao što su međunarodni projekti, bilateralni sporazumi, zajednički programi, itd.</p> <p>Dobre strane:</p> <p><u>Vizija</u> Univerziteta u Banjoj Luci je dostići evropske standarde i doprinositi ukupnom razvoju znanja, a kroz nauku, istraživanje, internacionalizaciju i inovacije, unapređivati nastavni proces i podsticati ekonomski razvoj društva.</p> <p><u>Misija</u> Univerziteta je u svim naučnim oblastima obrazovati međunarodno kompetentan ljudski resurs, sposoban da profesionalno i kvalitetno odgovori zahtjevima moderne regionalne privrede. Redovitim konsultacijama s privredom i alumni udruženjima revidiraju se aktivnosti potrebne za njihovo ostvarenje, a informacije se objavljuju na web stranicama Univerziteta.</p> <p><u>Strategijom razvoja Univerziteta u Banjoj Luci od 2017. do 2025. godine</u> definirani su realni ciljevi, a dokument je objavljen na web stranici Univerziteta. Strategija je izrađena u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15 i 90). /16) ; Zakonom o naučno-istraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 6/12); Strategijom naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srpske i Strategijom razvoja obrazovanja u Republici Srpskoj. Dokument sadrži konkretne i ostvarive strateške ciljeve i planirane aktivnosti visokoškolske ustanove.</p> <p>Politika kvaliteta, Pravilnik o organizaciji i radu Komiteta za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta i Pravilnik o organizaciji i radu Odbora za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta usvojeni su na 90. sjednici Senata koja je održana 23. februara 2023. godine. Ovim pravilnicima je propisano formiranje i način rada komiteta i odbora koji su zaduženi za oblast kvaliteta na Univerzitetu i njegovim članicama. Novi <u>Statut Univerziteta u Banjoj Luci</u> (2022) i <u>aktualni dokumenti</u> objavljeni su na web adresi Univerziteta.</p> <p>Iz razgovora i dokumenata koje je Komisija dobila vidljivo je da se za unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta na svim organizacionim jedinicama Univerziteta koriste informacije dobivene u konsultacijama s privredom,</p>
--

alumni udrugama i iz vlastitog informacionog sistema. Zadani ciljevi i aktivnosti u obezbjeđenju kvaliteta su realni i dostižni.

Strategija internacionalizacije na 10 stranica opisuje područje povezivanja sa strateškim partnerima i mogućnosti za strateške suradnje, a Samoevaluacijski izvještaj izrađen za potrebe reakreditacije Univerziteta navodi pet strateških ciljeva s podciljevima za ostvarenje planiranih aktivnosti. Radi efikasnije pripreme razmjene, dolazećim studentima sva tri ciklusa studija na raspolaganju je Katalog predmeta na engleskom jeziku, koji se početkom svakog semestra dopunjava i ažurira, kao i Vodič za razmjenu studenata i osoblja na Univerzitetu u Banjoj Luci.

Studenti su zastupljeni u svim tijelima i odborima Senata, te u svim naučno-nastavnim vijećima. Upravni odbor je sačinjen od 11 članova, od kojih je 1 predstavnik studenata; u Senatu je najmanje 15% članova iz reda studenata, njih 6 koji su prvi put upisali godinu studija sa svih ciklusa studija u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju. Studenti se slobodno organizuju u strukturu koju čine savezi studenata članica i Studentski parlament kao najviše studentsko predstavničko tijelo Univerziteta. Univerzitet obezbjeđuje prostor za rad Studentskog parlamenta, a fakulteti i Akademija umjetnosti za rad saveza svojih studenata. Komisija nije imala priliku razgovarati sa predsjednikom Studentskog parlamenta kako bi dobila jasniju sliku o uključenosti istih u upravljanje.

U razgovoru sa studentima stekao se dojam o nedovoljnoj uključenosti studenata u procese upravljanja. Njihovo uključanje je većinom indirektno, međutim nedovoljno su organizovani.

Positivan primjer jeste komunikacija nastavnika i studenata nakon završenog studija, naročito sa pojedinim studentima Alumnija te njihove saradnje, međutim važno je položaj istih intenzivnije i direktnije uključiti u segmente upravljanja na nivou Univerziteta.

Slabe strane:

Iz Izvještaja o realizaciji naknadnih aktivnosti za potrebe prethodne akreditacije vidljivo je da nisu sve planirane aktivnosti realizirane.

Količina i kvaliteta naučno-istraživačkog rada, domaćih i međunarodnih istraživačkih projekata nije u skladu s brojem institucija i istraživača u sklopu Univerziteta. Prihodi od navedenih grupa istraživačkih projekata mogu biti značajno veći od trenutnih 4-4.5 miliona KM. Obzirom da je Bosna i Hercegovina upravo ovih dana postala kandidat za pristupanje EU i otvorila pregovore pojavit će se brojne mogućnosti prijavljivanja naučno-istraživačkih projekata i privlačenja značajno većih finansijskih sredstava za naučno-istraživački rad.

Preporuke za unapređenje:

Preporučuje se uraditi prilagodbe u informacionim sistemima Univerziteta radi efikasnijeg evidentiranja i analiziranja svih aktivnosti iz područja kvaliteta obrazovanja i naučno-istraživačkog rada. Analize podataka trebale bi omogućavati brzo uočavanje trendova promjene, mogućnost definisanja aktivnosti i praćenja njihove realizacije.

Brojne su aktivnosti koje se na Univerzitetu sprovode, ali su nedovoljno vidljive, te se preporučuje povećanje vidljivosti posebno onih sadržaja koji su velika reklama Univerzitetu. To su ponajprije park i planirana šetnica unutar Univerziteta, bogati akvarij i terarij, te svakako zanimljiva područja interesa naučno-istraživačkog osoblja.

Obzirom na otvaranje predpristupnih pregovora za ulazak Bosne i Hercegovine u EU preporučuje se Univerzitetu u Banjoj Luci formirati interesne skupine naučnika i saradnika iz srodnih područja te ih pripremati za apliciranje na konkurse EU. Članovi skupina trebali bi se obučavati za prijavu, administrativno praćenje provedbe i uspješno zatvaranje projekata finansiranih sredstvima EU. Važnu ulogu u realizaciji navedenih projekata imaju i knjigovodstveno-računovodstvene službe, te je potrebno educirati i taj kadar.

U cilju povećanja konkurentnosti naučno-istraživačkog osoblja Univerziteta pri prijavi na konkurse za EU

sredstva preporučuje se što prije dovršiti planirane aktivnosti za potrebe akreditacijskih procesa i osloboditi ljudske resurse za naučno-istraživački rad.

Obzirom da su za pojačane aktivnosti u oblasti naučnih istraživanja neophodni partneri iz inozemstva i privredni subjekti preporučuje se Univerzitetu intenzivirati suradnje koje će ovo omogućiti.

Posebno se preporučuje naći mogućnosti pristupa bazama naučnih časopisa i tako osigurati povećanje kvalitete naučno-istraživačkog rada.

KRITERIJUM 1.Politika obezbjeđenja kvaliteta

Ocjena ispunjenosti:

III

A.2 Izrada i odobravanje programa

Zahtjevi ESG standarda 1.2 i RS/BiH kriterijuma T.2.1, T.2.2

- 1) Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koje su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove.
- 2) Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure kojima osigurava da su planirani ishodi učenja i korišćenje sistema kredita izraženih kroz ECTS bodove u skladu sa važećim kvalifikacionim okvirom, da se primjenjuju na sve studijske programe, te da su predviđene prilike za sticanja znanja i vještina van ustanove.

Dobre strane:

Na bazi uvida u dostupne dokumente, na stranici UNIBL, dostupna su sljedeća dokumenta koja definiraju okvire za definisanje i usvajanje studijskih programa:

- <https://www.unibl.org/sr-lat/univerzitet/propisi/zakoni>
- Službeni glasnik RS, br. 67/2020. Zakon o visokom obrazovanju RS
- Zakon o obezbjeđenju kvaliteta u visokom obrazovanju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 67/20). Zakon o izmjeni i dopuni zakona o obezbjeđenju kvaliteta u visokom obrazovanju REPUBLIKE SRPSKE Broj: 02/1-021-102/23, od 8. februara 2023. Godine
- Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju Zakon objavljen u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj 6/12, dana 26.01.2012. godine
- <https://www.unibl.org/sr-lat/univerzitet/propisi/pravilnici>
- Pravilnik o postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, Banja Luka, oktobar 2021. godine,
- Statut Univerziteta u Banjoj Luci, Banja Luka, jul 2022. Godine
https://unibl.org/uploads/files/strane/statut/Statut-UNIBL-2022_1.pdf.
- Pravila studiranja na I i II ciklusu akademskih studija, Banja Luka, oktobar 2022. godine
- Pravila studiranja na trećem ciklusu studija, Banja Luka, Septembar, 2022. godine
- Pravila o izmjenama i dopunama pravila studiranja na trećem ciklusu studija, Banja Luka, 23.02.2023. godine
- Pravilnik o vanrednom studiju, Banja Luka, 22.12.2022. godine
- Pravila o izvođenju kombinovanih studijskih programa II i III ciklusa studija Broj: 02/04-3.2282-9/17 Dana, 07.09.2017. godine
- <https://www.unibl.org/sr-lat/studije/pravila-studiranja>

Na web stranici UNIBL nalazi se spisak licenciranih studijskih programa koji su prošli proces odobravanja i licenciranja, te se budući studenti mogu upoznati sa istima:

- <https://www.unibl.org/sr/studije/vrste-i-nivoi-studija/licencirani-studijski-programi-na-prvom-ciklusu-studija>

Kod definisanja i izrade novih studijskih programa organizacione članice uglavnom konsultiraju zainteresirane strane, što je utvrđeno i razgovorom sa istim.

Univerzitet u Banjoj Luci ima uspostavljene procedure kojima osigurava da su planirani ishodi učenja i korišćenje sistema kredita izraženih kroz ECTS bodove u skladu sa važećim kvalifikacionim okvirom. Zakonski okviri kao što su Zakon o visokom obrazovanju, Statut, Pravila studiranja za sva tri studijska ciklusa se primjenjuju na sve studijske programe.

Slabe strane:

U razgovoru sa Upravom UNIBL, nastavnicima, studentima, kao predstavnicima privrede, usvajanje studijskih programa se provodi, međutim, svi navode da je nedovoljna uključenost zainteresiranih strana kod kreiranja i usvajanja novih studijskih programa.

Komunikacija između pokretača studijskih programa i svih ostalih aktera koji mogu poboljšati ishode učenja i njihove primjenjivosti u praksi može biti bolja. Iako je jasno definirana zakonska legislativa, kao i procedure koje prate kreiranje i usvajanje studijskih programa, u komunikaciji sa zainteresiranim stranama se uočava nedostatak dobre iskomuniciranosti o razlozima i benefitima pokretanja studijskog programa. Kroz pregledanu dokumentaciju kojom se definiraju kreiranje, inoviranje i usvajanje studijskih programa, nema tačno definisan način kako se dolazi do jednog ECTS kredita, odnosno koje aktivnosti i koliko radnih sati treba student da provede da bi se stečena znanja što realnije mogla valorizirati.

Preporuke za unapređenje:

Raditi na održavanju postojećih i uvoditi nove studijske programe na svim članicama Univerziteta.

U sklopu Univerziteta u Banjoj Luci, postoje procedure i usklađena zakonska i dobra praksa za kreiranje i usvajanje, inoviranje studijskih programa, a da bi se prevazišli uočeni nedostaci, preporučuje se UNIBL; da se pravno definiše i na određeni način ujednači uključenost svih zainteresovanih strana kod kreiranja i usvajanja studijskih programa, uključujući sve moguće zainteresovane strane.

Na odgovarajući način regulirati da se sva neformalna obrazovanja i stečene vještine proceduralno formaliziraju radi priznavanja i bodovanja istih.

Preporučuje se ujednačiti metodologiju izračuna ECTS kredita u zavisnosti od studijskog programa, kako bi studenti imali što ujednačenije opterećenje putem kontakt sati.

Preporučuje se da se studenti sva tri ciklusa studija aktivnije uključe u procese upravljanja, kao i akreditacijske procese.

Preporučuje se Univerzitetu u Banjoj Luci direktno i intenzivnije uključiti sve relevantne predstavnike studenta kroz organizaciju sastanaka i vođenje evidencije istih uz detaljne navedene tačke dnevnog reda i planova u kreiranje studijskih programa. Putem studentskih tijela poboljšati komunikaciju sa studentima.

Dodatno se preporučuje voditi evidenciju o sastancima, pripremati akcione godišnje/polugodišnje planove, pratiti napredak i sve transparentno objavljivati na stranici UNIBL.

Preporučuje se i uključiti jednog predstavnika studenata iz osjetljivih grupa u procese upravljanja kako bi direktno mogli osluškivati mišljenja i potrebe istih.

KRITERIJUM 2. Izrada i odobravanje programa

Ocjena ispunjenosti:

IV

A.3 Učenje, podučavanje i provjera znanja usmjereni na studenta	
Zahtjevi ESG standarda 1.3 i RS/BiH kriterijuma T.3.1, T.3.2, T.3.3	
<ol style="list-style-type: none"> 1) visokoškolska ustanova primjenjuje procedure kojima se garantuje pravičan, transparentan i dosljedan način ocjenjivanja studenata i kojima se predviđa mogućnost žalbi studenata. Procedure su formalizovane i javno su dostupne, 2) visokoškolska ustanova podstiče aktivan angažman studenata u procesima upravljanja, 3) visokoškolska ustanova podstiče i obezbjeđuje međunarodnu mobilnost studenata i zaposlenih, te rukovodi sistemom za širenje njihovih iskustava i primjera dobre prakse. 	
Dobre strane:	
<p>Pravilima studiranja na I, II i Pravilima studiranja na III ciklusu studija, www.unibl.org, obezbjeđena je politika ispitivanja i ocjenjivanja, a obuhvaćena je i žalbena procedura studenata. Generalno, silabusi su ujednačeni što je transparentno na Web stranici Univerziteta i njegovih članica. Predmetni silabusi sadrže informacije dovoljne studentu da upozna plan nastave, ciljeve i ishode učenja, način ispitivanja, ocjenjivanje. Komisija je u razgovoru sa studentima dobila informaciju da nastavnici pravovremeno studente upoznavaju sa nastavnim planom i programom.</p> <p>Komisija je kroz diskusiju sa studentima stekla dojam da im nisu dovoljno približeni ishodi učenja, kao ni usklađenost ishoda sa ispitnim pitanjima.</p> <p>Žalbene procedure su dosljedne, jasne i studenti su upoznati sa istim. Komisija je u razgovoru sa studentima primijetila skoro da nema podnešenih žalbi od strane studenata. Tek jedna u zadnjih pet godina, koja je proceduralno riješena na obostrano zadovoljstvo.</p> <p>Pored navedenog utvrđeno je da studenti na određenim studijskim programima mogu da stiču i znanja kroz angažman izvan ustanove, https://www.unibl.org/sr/studije/pravila-studiranja_kroz_strucne_prakse ili drugim oblikom, kako je predviđeno prema studijskom program.</p>	
Slabe strane:	
<p>Prema mišljenju Komisije nije strukturiran način uključenosti zainteresiranih strana (studenata i predstavnika tržišta rada) u postupke upravljanja procesima te unaprijeđenja i revidiranja studijskih sadržaja.</p> <p>Nedovoljno je razvijanje većine Fakulteta u međunarodnom aspektu rada, naučno-istraživačkom radu pa i uključivanju studenata u rad na projektima.</p> <p>Ne postoje detaljne analize po Fakultetima i naučnim poljima u pogledu naučno istraživačkog rada, naučne produkcije, projekata i uključenosti studenata.</p> <p>Mobilnost studenata može biti značajno veća.</p>	
Preporuke za unapređenje:	
<p>Radi povećanja znanja, vještina i kompetencija studenata preporučuje se pri izmjenama nastavnih sadržaja uključiti predstavnike privrede radi koncipiranja sadržaja i primjera iz prakse.</p> <p>Poželjno je uključivati studente u naučna istraživanja i stručne projekte kroz izrade završnih i diplomskih radova ili kao dio stručne prakse.</p> <p>Povećavati mobilnost studenata i usklađivati pravne akte radi olakšavanja horizontalne i vertikalne domaće i inostrane mobilnosti.</p> <p>Preporučuje se Univerzitetu razvijati programe na engleskom jeziku, te nastaviti intenzivnije promoviranje i ostvarivanje mobilnosti sa akcentom na studente.</p>	
KRITERIJUM 3. Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereno na studenta	
Ocjena ispunjenosti:	IV

<p>A.4 Upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikacija</p>
<p>Zahtjevi ESG standarda 1.4 i RS/BiH kriterijuma T.4.1, T.4.2, T.4.3</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1) visokoškolska ustanova obezbjeđuje adekvatne uslove i pruža podršku akademskom napredovanju studenata, obezbjeđujući jednake mogućnosti, 2) visokoškolska ustanova ima uspostavljen sistem za priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija, te prethodnog učenja, 3) visokoškolska ustanova pravovremeno studentima obezbjeđuje potvrdu/uvjerenje o diplomiranju, uključujući dodatak diplomi.
<p>Dobre strane:</p> <p>Procedura upisa na Univerzitet u Banjoj Luci je transparentna i jasno definisana, pružajući informaciju o upisnoj kvoti, rokovima za prijemne ispite i ostale podatke za upis. Nakon provedenog javnog konkursa, objavljuju se konačne rang liste i pruža mogućnost za žalbu. Univerzitet i njegove članice objavljuju Pravila studiranja i osiguravaju vodiče za bruceše, pružajući sve potrebne informacije o studijskim programima, upisnim kvotama i ispitnim obavezama. Nastavno osoblje pravovremeno informiše studente o nastavnom planu i programu, dok su ispitne provjere javne i postoji procedura žalbe za studente. Univerzitet posjeduje jedinstven informacioni sistem za prikupljanje podataka o studentima i osigurava podršku studentima sa invaliditetom. Također, nudi mogućnost međunarodne mobilnosti kroz programe kao što su Erasmus+ i IAESTE. Podaci za upis na sva tri ciklusa studija nalaze se na web stranici, www.unibl.org.</p> <p>Akademski kalendar za je dostupan za svaku akademsku godinu. Nastavno osoblje je pravovremeno informiše studente o nastavnom planu i programu, predviđenim ishodima učenja, te obavezama koje studenti trebaju ispuniti kako bi uspješno položili ispit. Postoji procedura žalbe studenata na Univerzitetu i njegovim članicama. Univerzitet posjeduje jedinstven informacioni sistem koji predstavlja olakšicu u više sfera rada, a putem kojeg se prikupljaju svi neophodne podaci. Kada je riječ o studentima, podaci se sakupljaju od momenta upisa, napredovanja kroz studije, ocjene i stopa uspješnosti, podaci o napuštanju studija i drugo.</p> <p>Pravilnikom o dodjeli priznanja i nagrada na Univerzitetu u Banjoj Luci definisane su procedure i kriterijumi za davanje priznanja i nagrada najuspješnijim studentima (povelje, plakete, zlatne značke, novčani podsticaj i sl.). Generalno se daje podrška napredovanju i usavršavanju studenata.</p> <p>Priznavanje stranih visokoškolskih kvalifikacija uređeno je postupcima i kriterijumi koji su skladu s Pravilnikom predviđenog za priznavanje strane obrazovne kvalifikacije. Svi Pravilnici su dostupni na Web stranici Univerziteta i članica/Fakulteta, zajedno sa svim neophodnim priložima/dokumentima. Na Univerzitetu u Banjoj Luci postoji Pravilnik o međunarodnoj razmjeni studenata i osoblja sa priložima kao olakšica kod međunarodne razmjene te unapređenja i olakšavanja postupka priznavanja perioda razmjene. Sistem prepoznavanja kvalifikacija i perioda studiranja na Univerzitetu je u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija. Univerzitet u Banjoj Luci osigurava pravovremeno uvjerenje o diplomiranju do zajedničke promocije kada se dodjeljuje diploma uz dodatak diplomi koji se izdaje svim svršenicima.</p> <p>Sistem priznavanja perioda studiranja provedenog van matične ustanove je razvijen, funkcioniра u praksi i u skladu je sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija. Navedeno je Komisija potvrdila u razgovoru sa studentima, studentskom službom i nastavnicima te i da se model priznavanja odvija na Univerzitetu neometano i relativno brzo.</p>

Na UNIBL ima uspostavljen Centar za podršku studentima sa invaliditetom, po čemu se posebno ističe, Međunarodna mobilnost zaposlenih i studenata se nudi i realizuje putem različitih programa Erasmus+, IAESTE, CEEPUS što je evidentno na Web stranici Univerziteta, Pravilnik o međunarodnoj razmjeni i mobilnosti studenata.

Slabe strane:

Vodič za brucoše u svom sadržaju nema dostupne podatke Zavoda za zapošljavanje o broju (ne)zaposlenih lica sa različitim zvanjima visoke stručne spreme koja se stiču na visokoškolskoj ustanovi. Konstantan je pad upisanih studenata na sve cikluse studija.

Nepostojanje prilaza za studente sa invaliditetom u zgradi Rektorata.

Iako su studenti aktivno uključeni u van nastavne aktivnosti gdje stiču određena znanja i vještine na Univerzitetu u Banjoj Luci ne postoji proceduralno i pravno usvojena dokumentacija kojom se propisuje vrednovanje i na određeni način valorizacija stečenih znanja i vještina.

U razgovoru sa Službom za međunarodnu saradnju Komisija je na pitanje postojanja mehanizma i procedura odbrane završnih/diplomskih/doktorskih studija u zemlji razmjene (ukoliko student zahtjeva isto), jeziku pisanja, dvojne diplome, mentorstvu i komentorstvu dobila nedovoljno informacija. Po svemu sudeći nije bilo prakse po tom pitanju, pa čak da u ovom momentu to nije moguće na Univerzitetu. Pravnim aktima nisu opisane procedure i mehanizmi odbrane radova na zahtjev/želju studenata u zemlji/Univerzitetu razmjene kao i mogućnost dobijanja dvojne diplome.

Preporuke za unapređenje:

Preporučuje se uvrstiti u Vodič za brucoše nedostajuće podatke iz Zavoda za zapošljavanje, jer to može biti dodatno usmjerenje i motiv za studente pri odabiru Fakulteta i studijskog programa.

Preporučuje se uraditi dublje analize u pogledu upisa studenata, te iznaći rješenje za zaustavljanje kontinuiranog pada upisa studenata na svim ciklusima Univerziteta.

Preporučuje se osigurati prilaz zgradi Rektorata za studente sa invaliditetom, te nastaviti sa kontinuiranim ulaganjem u infrastrukturu i opremu kako bi im se omogućilo neometano studiranje.

Preporučuje se da sva neformalna eksterna obrazovanja na odgovarajući način proceduralno formaliziraju.

Preporučuje se dodatno približiti studentima ishode učenja kao i uspostavljanje jasnije poveznice ispitnih zadataka sa ishodima učenja.

Potrebno je precizno opisati mogućnosti i protokole za izradu i obranu kvalifikacijskih radova u inostranstvu, mentorstva i priznavanja takvih radova.

KRITERIJUM 4. Upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikacija

Nivo ispunjenosti zahtjeva:

III

A.5 Ljudski resursi

Zahtjevi ESG standarda 1.5 i RS/BiH kriterijuma T.5.1, T.5.2, T.5.3, T.5.4, T.5.5

- 1) Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj akademskog osoblja, administrativnih radnika i drugog osoblja koje je podrška nastavnom procesu.
- 2) Visokoškolska ustanova ima plan zapošljavanja i planiranje razvoja karijere, u skladu sa analizom koja se redovno provodi.
- 3) Visokoškolska ustanova primjenjuje pravične i transparentne procese i procedure kod zapošljavanja i unapređenja zaposlenih. Procedure su utvrđene unaprijed, javno su dostupne i usklađene su sa važećim zakonskim propisima. Članovi u sastavu komisije za izbor u zvanje akademskog osoblja su kompetentni u datoj naučnoj/umjetničkoj oblasti (poljima i granama) u kojoj kandidat traži izbor u zvanje.
- 4) Visokoškolska ustanova pruža prilike za profesionalni razvoj zaposlenih, te ih podstiče da te prilike iskoriste.
- 5) Visokoškolska ustanova akademskom osoblju pruža adekvatne uslove za aktivan angažman u oblasti istraživačkog rada, rada na projektima i usavršavanjima, bilo u okviru same institucije ili van nje.

Dobre strane:

Nastavu izvodi 811 nastavnika i saradnika u punom radnom odnosu. Pored njih, na Univerzitetu je angažovano 170 nastavnika u dopunskom radnom odnosu, 168 gostujućih profesora iz inostranstva i 121 stručni saradnik za potrebe realizacije kliničke prakse. Administrativno-tehničku podršku pruža 559 službenika. Na Univerzitetu u Banjoj Luci, jasno su definisana pravila zapošljavanja akademskog osoblja, administrativnih radnika i drugog osoblja koje je podrška nastavnom procesu. Na web stranici Univerziteta se nalaze podaci o svim zaposlenim koji u nastavnom naučnom procesu, www.unibl.org. Svake godine, Univerzitet u Banjoj Luci pravi Plan rada za tekuću akademsku godinu i shodno tome i planira aktivnosti kao što je izbor i napredovanje i ostale aktivnosti vezano za to. Za svaku akademsku godinu se pravi i Izvještaj o prethodnoj godini. Zadnji izvještaj koji je dostupan je za 2023. godinu. Na Univerzitetu u Banjoj Luci, postoje zakonski dokumenti i propisi koji definišu područje Izbora i napredovanja nastavnika i saradnika u nastavi. Visokoškolska ustanova primjenjuje pravične i transparentne procese i procedure kod zapošljavanja i unapređenja postojećeg kadra. Procedure su utvrđene unaprijed, javno dostupne i usklađene sa važećim zakonskim propisima.

Članovi u sastavu Komisije za izbor u zvanja akademskog osoblja moraju biti kompetentni u datoj naučnoj/umjetničkoj oblasti (poljima i granama) u kojoj kandidat traži izbor u zvanje: Pravilnik o uslovima za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička zvanja, 2. avgust 2023. godine. Zahvaljujući raspoloživosti i pristupu informacionog sistema, menadžment Univerziteta ima na raspolaganju i stalni pristup bazi podataka o broju nastavnog kadra i opterećenosti nastavom. Univerzitet nema formalno usvojenu kadrovsku politiku u obliku posebnog dokumenta, ali ima sve važne preglede kadrovskog potencijala i kadrovskih potreba.

U razgovorima sa različitim grupama i pregledom fizičkih resursa bili su vidljivi različiti nivoi rada i razvoja sastavnica Univerziteta. Univerzitet u Banjoj Luci početkom 2021/22. akademske godine zapošljavao je 1370 lica. Na nastavno osoblje otpada 796 zaposlenih, a administrativno- tehničko osoblje broji 575

zaposlenih. U nastavi je angažovano ukupno 1066 lica, zaključno sa martom 2023. godine. U trenutku posjete Komisije za akreditaciju Univerziteta u Banjoj Luci na svim razinama studija bilo je upisano 10908 studenata, a 555 izvođača nastave bilo je zaposleno u nastavnim zvanjima. Omjer student/nastavnik je u trenutku posjete bio $10908/555=19.65$.

Pristup referentnim digitalnim bazama znanstvenih podataka nije omogućen za sva naučna područja te je otežano povećanje kvaliteta istraživanja i mogućnosti objavljivanja naučnih radova u elitnim svjetskim naučnim časopisima.

Univerzitet Banjoj Luci u budućnosti planira i radi na unapređenju postojećih i podmlađivanju novih naučno-istraživačkih kadrova. Cilj je da se održe postojeći studijski programi i inoviraju po potrebi novi, koji će biti usklađeni sa studijskim programima unutar drugih Univerziteta u BiH, regionu i zemalja EU. Aktivnosti na tom planu u posljednjih nekoliko godina su intenzivirane, posebno na međunarodnom nivou, broj prijavljenih projekata u 2022. godini, na Horizon Europa, je bio 2, dok je u 2023. godini bio 4. Nastavno osoblje nije dovoljno upoznato sa svim mogućnostima u obučavanju metoda i vještinama koje doprinose kvalitetnijoj nastavi.

Profesionalno usavršavanje nastavnog osoblja za unapređenje nastavnog procesa na Univerzitetu u Banjoj Luci ima ključnu ulogu u poboljšanju kvaliteta nastave i jačanju akademske zajednice, što će u konačnici doprinijeti da studenti steknu potrebna znanja i kompetencije.

Univerzitet u Banjoj Luci učestvuje u nizu naučnoistraživačkih projekata na nivou Republike Srpske, BiH, zemalja u regionu, kao i kroz partnersku saradnju sa visokoobrazovnim i naučnoistraživačkim institucijama širom Evrope.

Podrobniji uvid u informacije o samim projektima odnosno njihovim statusima, vremenskim okvirima realizacije, tipovima, članicama Univerziteta koji učestvuju u projektu, rukovodiocima, projektom timu, finansijerima, vrijednosti projekata i partnerima na istim, dostupan je na web adresi.

U pogledu naučno-istraživačkog rada, međunarodnih projekata prednjače Medicinski i Ekonomski fakultet. Pristup digitalnim bazama podataka je odgovarajući ali samo za pojedine oblasti. Pristup nije omogućen za sva naučna istraživanja, što ne daje mogućnost objavljivanja naučno-istraživačkih radova u referentnim naučnim časopisima.

Digitalni repozitorijum (PHAIDRA - Permanent Hosting, Archiving and Indexing of Digital Resources and Assets) omogućava da se rezultati rada cijelog Univerziteta sistematski arhiviraju, trajno čuvaju i učine pristupačnim svjetskoj javnosti. Aktivno korišćenje sistema PHAIDRA omogućeno je svim zaposlenima na Univerzitetu, određenom broju studenata, ali i drugim osobama koje dobiju neophodnu autorizaciju.

Ovlašćeni korisnici dobijaju odgovarajuće privilegije da pohranjuju objekte i da njima upravljaju, kao i da sami odrede da li će objekat biti dostupan svima ili samo određenoj grupi korisnika.

Na Univerzitetu u Banjoj Luci uspostavljen je i Digitalni repozitorijum (<https://sova.unibl.org/>) naučnih radova koji predstavlja centralno mjesto u kom se pohranjuju različite kategorije naučnih radova u digitalnom obliku.

Pozitivan primjer podrške razvoju ljudskih resursa je Centar za razvoj i podršku koji je na raspolaganju pri obuci pisanja projektnih prijedloga.

Slabe strane:

Do sada nisu vidljivi značajniji pomaci sa aspekta zaposlenja novih kadrova, inoviranja i realizacije novih studijskih programa kako je predviđeno u dostavljenoj Strategiji Univerziteta (2017-2025).

Nedovoljna je edukacija i profesionalno usavršavanje naučno-istraživačkog osoblja u cilju unapređenja nastavničkih kompetencija za bolje usavršavanje metoda i vještina koje doprinose poboljšanju u realizaciji kvalitetne nastave.

Uočena različitost u ostvarivanju prihoda kod pojedinih članica Univerziteta u Banjoj Luci.

Nedovoljna edukacija postojećih naučno-istraživačkih kadrova na Univerzitetu u cilju poboljšanja kvaliteta nastave.

Na Univerzitetu u Banjoj Luci, iz dostavljene dokumentacije, ne vidi se zadovoljavajuća saradnja zainteresiranih skupina naučno-istraživačkog osoblja iz srodnih oblasti na nivou Republike Srpske i Federacije BiH u pripremi za apliciranje na konkurse EU. Obzirom na broj institucija i istraživača u sklopu Univerziteta, kvalitet naučno-istraživačkog rada i realizacija domaćih i međunarodnih istraživačkih projekata mogu biti veći.

Saradnja među univerzitetima u RS i Federaciji BiH trebala bi biti na višem nivou. Saradnju bi trebalo unaprijediti kako bi se postigle veće mogućnosti za dobijanje odgovarajućih finansijskih sredstava, a sve u svrhu poboljšanja kvaliteta i kvantiteta rada na univerzitetima u Bosni i Hercegovini.

Ukupna broj realiziranih projekata na nacionalnom i međunarodnom nivou stagnira u zadnjih pet godina, 2022. godine 45, dok je taj broj u 2023. godini bio 28.

Slaba je zainteresovanost, ali i obučenost naučno-nastavnog kadra za apliciranje na natječaje za projekte finansirane od strane EU.

Ukupan broj objavljenih naučnih radova svih članica UNIBL se smanjuje u zadnje tri godine, npr. 2021: 1594 objavljena naučna rada, 2022: 1434, a u 2023. godini: 713 radova po svim kategorijama.

Nije vidljiv nedostatak nastavnika u nastavnom procesu, nego samo saradnika. Zbog manjeg broja studenata i nedostatka sati nastave nema mogućnosti zapošljavanja suradničkog kadra.

Preporuke za unapređenje:

Obzirom na različitu starost prostornih i fizičkih resursa koji se koriste za nastavu i naučno-istraživački rad neophodno je planirati homogeniji razvoj Univerziteta bržim razvojem sastavnica koje trenutno ne ostvaruju prihode na tržištu, imaju nedovoljno sredstava za pojačani naučno-istraživački rad i realiziraju manje projekata.

Preporučuje se pravno omogućiti svim članicama Univerziteta da ostvaruju prihode od trećih strana. Raditi na unapređenju postojećih kadrova u viša zvanja, aktivno raditi na podmlađivanju mladih naučno-istraživačkih kadrova (asistenata).

U cilju povećanja konkurentnosti naučno-nastavnog osoblja Univerziteta u Banjoj Luci, preporučuje se profesionalno usavršavanje tokom svog obrazovanja, što se prvenstveno odnosi na unapređenje nastavničkih kompetencija tj. usavršavanje metoda i vještina koje doprinose unapređenje u realizaciji nastave.

Važno je kontinuirano raditi na obučavanju osoblja za prijavu, administrativno praćenje realizacije projekata, ukoliko su dobivena od strane EU.

Preporučuje se da se nedostatak nastavnog kadra u suradničkom zvanju na određeni način nadomjesti kroz različite projekte.

Preporučuje se pravno ili proceduralno ujednačiti kontinuirana nabavka određenih knjiga za sva naučna područja koja se izučavaju na Univerzitetu.

Preporučuje se intenzivirati ostvarivanje projekata podjednako, koliko je to moguće, i na drugim fakultetima, intenzivirati mobilnost nastavnika, suradnika i administrativnog osoblja na svim fakultetima, usvojiti pravne akte o mehanizmima odbrane i priznavanja specijalističkih i doktorskih radova banjalučkih studenata u inozemstvu i inozemnih studenata u Banjoj Luci.

KRITERIJUM 5. Ljudski resursi

Ocjena ispunjenosti:

III

A.6 Resursi za učenje i podrška studentima

Zahtjevi ESG standarda 1.6 i RS/BiH kriterijuma T.6.1, T.6.2, T.6.3, T.6.4, T.6.5

- 1) Visokoškolska ustanova ima dovoljno resursa (učionice, laboratorije i laboratorijsku opremu, računare, pojedinačni i grupni prostor za učenje i sl.) i uslove za kompletno osoblje i sve studente.
- 2) Visokoškolska ustanova ima biblioteku opremljenu adekvatnim brojem bibliotečkih resursa u štampanom i elektronskom obliku i odgovarajući prostor i opremu za korišćenje bibliotečkih usluga i za akademsko osoblje i za studente.
- 3) Visokoškolska ustanova sistematski i djelotvorno planira, koristi i provjerava svoje resurse, u skladu sa strateškim planom.
- 4) Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja.
- 5) Visokoškolska ustanova ima adekvatne procedure i resurse za provođenje svoje strategije za međunarodne aspekte rada.

Dobre strane:

Univerzitet u Banjoj Luci raspolaže dovoljnim prostornim kapacitetima kako za nastavno tako i ne nastavno osoblje, nastavnici, saradnici i administrativno-tehničko osoblje, na raspolaganju imaju savremeno opremljene kancelarije i radno okruženje, odgovarajuće prostorije namijenjene za učenje i odmor studenata. Za potrebe naučno-istraživačkog rada nastavnog osoblja i studenata, na raspolaganju su dobro opremljene laboratorije sa savremeno uređenim prostorima, opremom i instrumentima po evropskim standardima (posebno se odnosi na Pravni fakultet koji posjeduje virtualnu sudnicu namijenjenu za praktičan i naučni rad studenata, Dentalnu kliniku koja posluje u okviru Medicinskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci (pored obrazovne funkcije nudi usluge i građanstvu), zatim Ekonomski fakultet, Filozofski fakultet, Fakultet političkih nauka, kao i AGGF (Arhitektonsko-geodetsko-građevinski fakultet). Struktura zaposlenih u nastavnom procesu je takva da je u 2023. godini bilo najviše redovnih profesora, 29 %, vanrednih profesora, 24 %, docenata, 17 %, viših asistenata, 22 % i 6 % asistenata.

Značajno je napomenuti da Univerzitet ima Centar za podršku studentima sa invaliditetom, gdje je 2022/2023. godinu upisalo 60 studenata sa invaliditetom, te su isti uključeni u aktivnosti Univerziteta putem navedenog centra.

Većina učionica opremljena je video-projektorima i računarima za prikazivanje digitalnih nastavnih sadržaja.

Uz pomoću donatorskih sredstava, adekvatno su opremljene računarske učionice, biblioteke sa odgovarajućom literaturom koja prati nastavni plan i program studenata, zatim tu je planetarijum, akvarijum, instrumentalne laboratorije, laboratorija i oprema za sintezu i destilaciju materijala, sale za konferenciju, STEM laboratorija, trening centar za inovaciju materijala na PMF, sale i amfiteatar koji broji 140 mjesta za studente.

Opremanje biblioteka je u nadležnosti fakulteta, koji u okviru svojih mogućnosti ulažu u unapređenje i razvoj bibliotečkih sadržaja. Primarni zadatak biblioteka članica je sakupljanje i obrada adekvatnog bibliotečkog fonda, snabdijevanje naučnom građom koja omogućava bolje obrazovanje, odvijanje naučno-istraživačkih procesa i davanje korisnicima informacija vezanih za bibliotečku građu. Biblioteka je namijenjena studentima, nastavnom osoblju i stručnim saradnicima fakulteta. Biblioteke imaju odgovarajući čitaonički prostor: studentske čitaonice i jednu naučnu, kao i četiri strana centra (Francuski, Njemački, Američki i Ruski centar) sa odgovarajućom opremom za praćenje bibliotečkog sadržaja. Fond kojim raspolaže biblioteka sadrži fundamentalna i specijalna djela iz svih naučnih oblasti, obaveznu i dopunsku literaturu propisanu programom nastave, u kojima se nalaze odgovarajuće informacije, potrebne za sticanje i produblivanje znanja. Literatura je

dostupna putem interne stranica i e-izdanja. Fond biblioteka sadrži monografske publikacije (knjige), serijske publikacije (časopise), magistarske radove, doktorske disertacije, diplomatske radove, specijalističke radove i zbornike radova. U sklopu NUB-a, nalazi se soba sjećanja (multimedijalni prikaz) iz života Petra Kočića, što predstavlja jedan od atraktivnih i zanimljivijih sadržaja za studente i razne posjetioce koji ne pripadaju skupini studenata i nastavnog osoblja. Univerzitetska biblioteka ima uveden COBISS bibliotečko-informacioni sistem, dostupan svim fakultetima na Univerzitetu u Banjoj Luci. U osamnaest biblioteka radi 34 stalno zaposlenih lica, a ukupan broj knjiga u svim bibliotekama iznosi preko 225.000.

Postojeće biblioteke locirane su u uslovnim i odvojenim prostorima. Stepem digitalizacije je neizbalansiran (neki fakulteti imaju jedan dio bibliotečkih sadržaja informatizovan).

Zadnjih godina, naučni radovi se objavljuju u časopisima sa impakt faktorom (Q1-Q4, Wos, ESCI), za period od 2017. do 2020. godine i pruža informacije o ukupnom broju patenata/inovacija kao i odbranim disertacijama na nivou Univerziteta.

Saradnja studenata i bibliotečkog osoblja na Univerzitetskoj biblioteci i pojedinačno na svim fakultetima je na zavidnom nivou. U okviru Univerziteta funkcioniše i Austrijska biblioteka, u kojoj se nalazi preko 5000 knjiga iz austrijske književnosti i istorije, lingvistike, sociologije, političkih nauka, ekonomije i prava. Zadatak ove biblioteke je da organizuje kulturne događaje i druge aktivnosti.

Univerzitet u Banjoj Luci, ima uspostavljen Digitalni repozitorijum doktorskih disertacija, magistarskih i master radova, realizovan uspostavljanjem sistema Phaidra u okviru Tempus projekta „Novi servisi na univerzitetima Zapadnog Balkana” (Permanent Hosting, Archiving and Indexing of Digital Resources and Assets), zahvaljujući podršci Univerzitetske biblioteke „Svetozar Marković” u Beogradu.

Digitalno pohranjivanje doktorskih i master/magistarskih radova u skladu je sa Pravilnikom o sadržaju, izgledu i digitalnom repozitorijumu doktorskih disertacija i Pravilnikom o sadržaju, izgledu i digitalnom repozitorijumu master/magistarskih radova. Plan izdavačke djelatnosti Univerziteta u Banjoj Luci u skladu je s Pravilnikom o izdavačkoj djelatnosti.

Uvidom u Planove izdavačke djelatnosti po članicama Univerziteta u Banjoj Luci, a u skladu sa Pravilnikom o izdavačkoj djelatnosti, primjetan je i znatan porast publikovanja nastavnih publikacija (udžbenika) na svim fakultetima/Akademiji Univerziteta u Banjoj Luci.

Univerzitet u Banjoj Luci, danas zapošljava dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja. Obzirom da je Univerzitet u Banjoj Luci integrisan, to podrazumijeva veći stepen centralizacije u domenu administrativno-tehničke podrške, a manji stepen centralizacije u domenu istraživanja. Sa centralizacijom administrativno-tehničke podrške žele se smanjiti troškovi kroz bolji pregled i planiranje ukupnih potreba. Na fakultetima je oko 575 zaposlenih u nenastavnom osoblju po posljednje ažuriranim podacima. Raspoređeni su po sekretarijatima fakulteta, stručnim službama, bibliotekama, računarskim centrima, odjeljenjima za održavanje čistoće i čuvarskim službama. Univerzitet u Banjoj Luci ispunjava standarde kada je u pitanju broj zaposlenih izvršilaca zaposlenih u studentskoj službi na poslovima sekretara članica Univerziteta, zaposlenih u obavljanju finansijskih poslova (diplomirani ekonomista), održavanja informacionog sistema, kao i broja zaposlenih sa visokim obrazovanjem na poslovima bibliotekara u odnosu na broj studenata na Univerzitetu u Banjoj Luci, odnosno njegovim članicama. Informacioni sistem se kontinuirano unapređuje.

Visokoškolske ustanove osiguravaju obaveznu i dopunsku literaturu pojedinačno za svaki predmet. Biblioteke posjeduju didaktičko-metodičke kabinete i čitaonice. Pokrivenost Syllabusa stručnom literaturom je oko 90%. Saradnja studenata i bibliotečkog osoblja na odgovarajućem nivou.

<p>Slabe strane:</p> <p>Iz prethodnog izvještaja se može vidjeti da neke od planiranih aktivnosti nisu u potpunosti realizovane. Nema dovoljno finansijskih sredstava za dalju obnovu i razvoj laboratorijske i tehničke opreme u pojedinim oblastima.</p> <p>Nisu planirana značajna sredstva za nabavku laboratorijske opreme, te se stiče dojam da se iste uglavnom nabavljaju samo kroz projekte akademskog osoblja.</p>	
<p>Preporuke za unapređenje:</p> <p>Kontinuirano raditi na poboljšanju uslova za unapređenje naučno- istraživačkog rada nastavnog osoblja i studenta (savremena analitička oprema, klimatizacija, izolacija, nastavna učila i sl.), a sve u cilju osiguranja i realizacije bolje i kvalitetnije nastave u svim oblastima za koje su matični pojedini fakulteti na Univerzitetu u Banjoj Luci.</p> <p>Preporučuje se raditi na unapređenju postojećih resursa, tj. fizičke resurse namijenjene za nastavu i naučno-istraživački rad obnavljati kroz realizaciju različitih međunarodnih i domaćih projekata, kao i poboljšanje bibliotečke saradnje Univerziteta u Banjoj Luci sa drugim univerzitetima u Federaciji BiH, zemljama u regionu (razmjena literature namijenjena studentima I, II i III ciklusa studija).</p> <p>Preporučuje se pratiti i prihvatati najnovije trendove u segmentu informacione tehnologije.</p> <p>Preporučuje se da Univerzitet u Banjoj Luci omogući ujednačen razvoj i porast broja aktivnosti na svim nivoima naučno-istraživačkog rada, te omogući nesmetano ostvarivanje prihoda na tržištu kako bi poboljšali tehničke uslove za bolji rad na svim fakultetima, ostvarili bolju saradnju s privredom u svrhu realizacije naučnih i stručnih projekata kako bi se kroz dobivena finansijska sredstva obezbijedila oprema za nesmetani pristup digitalnim bazama podataka neophodnim za podizanje kvaliteta naučno-istraživačkog rada.</p> <p>Preporučuje se povećati saradnju među članicama Univerziteta (nastavnog osoblja i studenata) kako na državnom tako i međunarodnom nivou, što i nije vidljivo iz prethodnog izvještaja.</p>	
<p>KRITERIJUM 6. Resursi za učenje i podrška studentima</p>	
<p>Ocjena ispunjenosti:</p>	<p>III</p>

A.7 Upravljanje informacijama

Zahtjevi ESG standarda 1. 7 i RS/BiH kriterijuma T.7.1

- 1) Visokoškolska ustanova koristi informacione sisteme u cilju prikupljanja, analiziranja i korišćenja informacija radi djelatnosti i unapređenja nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosa razvoju društva, upravljačkih i administrativnih djelatnosti.
- 2) Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija, omjeru studenata i nastavnog osoblja, itd.
- 3) Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o radu, starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja, uključujući omjer vlastitog i gostujućeg osoblja.

Dobre strane:

Univerzitet u Banjoj Luci posjeduje Fakultetski informacioni sistem (FIS) koji omogućava nastavnicima i studentima lakšu organizaciju nastave i nastavnih procesa na Univerzitetu. FIS obuhvata web portal za studente (eStudent) koji omogućava studentima pristup Fakultetskom informacionom sistemu (FIS), a glavna namjena portala je prebacivanje u Internet okruženje svih administrativnih poslova koje student inače obavlja preko šaltera u Studentskoj službi.

Osim web portala za studente FIS sadrži i web portal za sve zaposlene (eZaposleni) koji objedinjuje funkcionalnosti potrebne za obavljanje administrativnih i radnih obaveza i pruža neophodne informacije zaposlenima. Pristup za oba web portala je omogućen putem web stranice Univerziteta (www.unibl.org).

Komisija se tokom posjete uvjerila o načinu na koji studenti i zaposleni koriste informacioni sistem.

Ustaljena je dobra praksa učestale komunikacije zainteresiranih za podatke i ažuriranja podataka.

Studenti pristupom web portalu za studente imaju mogućnost da dobiju sve informacije u vezi sa nastavnim procesom, ispitima, nastavnim materijalima, prijavom ispita i slično.

Univerzitet posjeduje Alumni portal koji je dostupan kroz informatičku mrežu te mu se može pristupiti sa web stranice Univerziteta (<https://alumni.unibl.org/>).

Na portalu su dostupne informacije o sastancima koordinatora Alumni centra te oglasi za zaposlenje.

Univerzitet radi na razvoju i unapređenju naučnoistraživačke djelatnosti što za dokaz između ostaloga ima i nabavka softvera za otkrivanje plagijarizma (iThenticate).

U izvještaju o samovrednovanju Univerziteta (str. 62-65) koji je javno dostupan na Web stranici

Univerziteta ima se uvid u analizu broja upisanih studenata na sva tri ciklusa studija u posljednje tri godine, te analizu broja zaposlenog osoblja u stalnom i dopunskom radnom odnosu kao i gostujući profesori, za posljednje 4 godine. U istom izvještaju također naveden je i grafikon sa omjerom vlastitog i

gostujućeg nastavnog osoblja.

Tokom posjete komisija se mogla uvjeriti da Univerzitet redovno prikuplja informacije o studentima u vidu osnovnih informacija o svakom studentu, evidencija priznatih ispita za studente koji dolaze sa drugih visokoškolskih ustanova, stopi uspješnosti i napuštanja studija, evidenciju ispitnih i predispitnih obaveza. Univerzitet redovno prikuplja i analizira podatke o starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja.

Slabe strane:

Informacioni sistem daje nedovoljno informacija o naučnom radu, područjima i mogućnostima suradnje.

U informacijskim sistemima članica Univerziteta nedostaju otvoreni pozivi, područja, raspoloživa oprema i uvjeti mogućih suradnji u naučno-istraživačkom radu.

Nije ujednačena niti istaknuta naučna djelatnost pojedinaca pa je otežano pronalaženje potencijalnih partnera za prijave projekata.

<p>Informacioni sistemi su podložni raznim sigurnosnim rizicima kao što su tehnički kvarovi, hakovanje, krađa podataka, virusi i druge pretnje. Iz navedenih planova i osiguranja kvaliteta nije bilo moguće utvrditi politike osiguranja sigurnosti podataka, odnosno cjelovitog informacionog Sistema.</p>	
<p>Preporuke za unapređenje:</p> <p>Preporučuje se nastaviti kontinuirano ulagati u Informacioni sistem Univerziteta, te kroz isti poboljšati praćenje i analizu svih indikatora uspješnosti studiranja po predmetima i ciklusima studija, dužini trajanja studija, procentu odustajanja od studija te drugim indikatorima.</p> <p>Posebno je potrebno prilagoditi prikupljanje, unos, analizu podataka i praćenje provedbe naknadnih aktivnosti radi poboljšanja kvalitete studiranja i studijskih programa.</p> <p>Preporučuje se učiniti vidljivim rad pojedinaca na Univerzitetu Banjoj Luci, kao i organizacionih jedinica.</p>	
<p>KRITERIJUM 7. Upravljanje informacijama</p>	
<p>Ocjena ispunjenosti:</p>	<p>III</p>

<p>A.8 Informisanje javnosti</p> <p>Zahtjevi ESG standarda 1. 8 i RS/BiH kriterijuma T.8.1, T.8.2, T.8.3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Visokoškolska ustanova na svojoj internet stranici objavljuje relevantne informacije o svojim aktivnostima, uključujući informacije o studijskim programima i zvanjima koje nudi, a koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne. Informacije se objavljuju na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku. 2) Visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici pruža informacije o djelatnostima u oblasti istraživačkog rada i informacije o radu svog akademskog osoblja (publikacije, projekti, konferencije, itd). 3) Visokoškolska ustanova obezbjeđuje sistematsku komunikaciju sa spoljašnjim zainteresovanim stranama. <p>Dobre strane:</p> <p>Univerzitet brojnim manifestacijama informira zainteresiranu javnost o svojim aktivnostima. Većina informacija iz djelokruga rada Univerziteta i njegovih članica prezentirana je putem web stranica, promotivnih materijala i aktivnostima popularizacije nauke i visokog obrazovanja. Zainteresirani mogu pronaći informacije o studijima i studiranju, akademskoj mobilnosti, priznavanjima razdoblja studija i inostranih visokoškolskih kvalifikacija, o naučnom radu, projektima, alumni udrugama i brojnim drugim sadržajima.</p> <p>Univerzitet u Banjoj Luci sve relevantne informacije o svojim aktivnostima objavljuje na svojoj oficijelnoj internet stranici - https://www.unibl.org/, a takođe navedene informacije objavljuje i na engleskoj verziji oficijelnog sajta - https://www.unibl.org/en.</p> <p>Univerzitet ima i aktivne profile na društvenim mrežama i servisima poput Fejsbuka, Instagrama i Vibera, koji se osvježavaju informacijama vezanim za Univerzitet i informacijama korisnim za zaposlene i studente na Univerzitetu u Banjoj Luci. Bilten (https://www.unibl.org/sr/novosti/arhiva-biltena/2022) Univerziteta u Banjoj Luci izdaje se periodično od 2016. godine u elektronskom obliku u vidu kratkog izvještaja odnosno pregleda informacija o najznačajnijim zbivanjima na Univerzitetu za tekući mjesec. Detaljni informacioni paketi koji sadrže sve detaljne i bitne podatke o svakom studijskom programu, ciljevima i kompetencijama, ishodima učenja, nastavnim planovima sa fondom časova i brojem ECTS bodova za svaki predmet izrađuju i štampaju fakulteti za svoje studijske programe redovno godišnje. Njihove elektronske verzije mogu se vidjeti na sajtovima pojedinih fakulteta i Univerziteta. Sa centralnog sajta Univerziteta postoje veze prema sajtovima članica https://unibl.org/sr/clanice/fakulteti</p>
--

Slabe strane:

Informacije o reviziji studijskih programa nisu imali svi zainteresirani predstavnici privrede, a u razgovoru s njihovim predstavnicima Komisija je zaključila da bi neki od njih rado sudjelovali i mogli kvalitetno pomoći.

Postoje dobre prakse i kvalitetni resursi (akvarij i terarij, knjižnica, park, amfiteatri) koji mogu biti vidljiviji i dostupniji široj zajednici.

Neke praktične informacije, za koje mogu biti zainteresirane institucije i pojedinci izvan Univerziteta i izvan BiH, nisu dovoljno vidljive niti jasno opisane.

Preporuke za unapređenje:

Preporučuje se Kancelariji za odnose s javnošću periodično obnavljati vijesti iz djelokruga rada Univerziteta, a posebno one koje bi mogle biti od interesa javnosti, naučnika, srednjih škola i budućih studenata na svim razinama studija.

Brojni su pozitivni primjeri rada na članicama Univerziteta te se preporučuje učiniti ih vidljivima svim zainteresiranim stranama.

Podatke o naučno-istraživačkom radu i mogućnostima suradnje s akademskom zajednicom i privredom potrebno je učiniti vidljivima.

Podatke o mogućnostima prihvata stranih naučnika i studenata potrebno je učiniti vidljivim kao i procedure za njihovo provođenje.

Sadržaje potencijalno zanimljive inostranim licima potrebno je redovito objavljivati i na engleskom jeziku.

KRITERIJUM 8. Informisanje javnosti

Ocjena ispunjenosti:

IV

A.9 Stalno praćenje i periodična revizija programa

Zahtjevi ESG standarda 1. 9 i RS/BiH kriterijuma T.9.1, T.9.2, T.9.3

- 1) Visokoškolska ustanova redovno prati i dalje razvija svoje studijske programe, uz angažman zainteresovanih strana, kako unutar ustanove, tako i spoljnjih stejkholdera.
- 2) Visokoškolska ustanova ima definisane i usvojene procedure za redovno praćenje realizacije studijskih programa.
- 3) Visokoškolska ustanova analizira na koji način su procedure prikupljanja informacija i preduzetih aktivnosti uticale na unapređenje studijskog programa, te na osnovu toga kreira put daljeg razvoja.

Dobre strane:

Pokretanje i izrada studijskih programa je definirano prema Statutu UNIBL iz Jula 2022. godine, članovi 103, 104, 105 i 106: https://unibl.org/uploads/files/strane/statut/Statut-UNIBL-2022_1.pdf.

U planu rada za Univerzitet, svaki fakultet planira uvođenje novih studijskih programa, npr. Pejzažna arhitektura: <https://unibl.org/uploads/files/strane/programi/6.Programa.rada.2023.godina.pdf>

Na stranici UNIBL, redovno se objavljuju program rada Univerziteta i njegovih članica za svaku godinu, kao i izvještaji o radu. U ovim dokumentima se planira izrada i odobravanje novih studijskih programa: https://www.unibl.org/uploads/files/strane/programi/Program%20rada_UNIBL_2024%20.pdf, Broj: 03/04-3.207-17-1/24 Dana, 05.02.2024. godine, kojeg usvaja o odobrava Upravni Odbor.

Pokrenut je nedavno studijski program na Filološkom fakultetu (2022./2023.) studijski program romanistike, koji je prošao procedure odobravanja i licenciranja, te se nalazi na spisku licenciranih studijskih programa: <https://www.unibl.org/sr-lat/studije/vrste-i-nivoi-studija/licencirani-studijski-programi-na-prvom-ciklusu-studija>

Univerzitet kontinuirano inovira studijske sadržaje i kreira nove studijske programe.

Slabe strane:

Još uvijek nedovoljna uključenost privrede i drugih vanjskih zainteresiranih dionika u inoviranje sadržaja studijskih programa.

Preporuke za unapređenje:

Nastaviti inovirati studijske programe i njihovo usklađivanje sa drugim Univerzitetskim jedinicama u BiH, regionu i zemljama EU radi svrsishodnijeg obrazovanja i zadovoljavanja potreba BiH privrede, prvenstveno.

Uključiti što više raznovrsnijih vanjskih sudionika u inoviranje i kreiranje nastavnih sadržaja.

KRITERIJUM 9. Stalno praćenje i periodična revizija programa

Ocjena ispunjenosti:

III

A.10 Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta	
Zahtjevi ESG standarda 1. 10 i RS/BiH kriterijuma T.10.1	
1) Visokoškolske ustanove trebaju periodično prolaziti postupak spoljašnjeg obezbjeđenja kvaliteta	
Dobre strane:	
<p>Prvo Rješenje o akreditaciji Univerziteta u Banjoj Luci izdala je Agencija za visoko obrazovanje Republike Srpske 15. avgusta 2013. godine, posljednje Rješenje o akreditaciji Univerzitet u Banjoj Luci dobio je 26. marta 2019. godine.</p> <p>Postupak ponovne reakreditacije Univerziteta u Banjoj Luci pokrenut je 2022. godine sa zahtjevom za eksternu evaluaciju Univerziteta i eksternu evaluaciju klastera studijskih programa.</p> <p>U skladu sa godišnjim Planom akreditacije studijskih programa za 2022. godinu Agencije za visoko obrazovanje Republike Srpske, trenutno je u procesu klastera akreditacija ukupno 22 studijska programa (10 na prvom i 12 na drugom ciklusu) na Univerzitetu u Banjoj Luci.</p> <p>Samoevaluacijski izvještaj izrađen je u martu 2023. i odnosi se na stanje iz 2021./2022. akademske godine.</p> <p>Strategija razvoja Univerziteta u Banjoj Luci 2017.-2025., Strategija internacionalizacije, Akcijski plan, Pravilnik o organizaciji i radu Odbora za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta, Pravilnik o organizaciji i radu Komiteta za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta, Pravilnik o anketiranju studenata o kvalitetu nastavnog procesa i brojni drugi pravni akti pokazuju nastojanje Univerziteta u osiguranju i unapređenju kvalitete visokog obrazovanja.</p> <p>Radi ubrzanja i racionalizacije procesa reakreditacije, neki studijski programi su raspoređeni u klastere i provodi se istovremeno postupak unutrašnje i vanjske neovisne periodične evaluacije radi ishođenja produljenja akreditacije.</p>	
Slabe strane:	
<p>Rad s informacijskim sistemom neprestano se unapređuje ali još nije potpun alat koji omogućuje unos, analizu podataka i uočavanje trendova promjena u svim segmentima poslovanja.</p> <p>Aktivnosti koje se provode prema preporukama akreditacijskih komisija i tijela Agencije nisu dovoljno dobro strukturirane te je otežana njihova analiza i donošenje kvalitetnih akcijskih planova.</p> <p>Za veliki broj studijskih programa se istovremeno pokreće postupak reakreditacije što predstavlja preveliki zahtjev i pritisak na osoblje zaduženo za prikupljanje i analizu dokumentacije, pripremu samoevaluacijskih izvještaja i izvještavanja uprave.</p>	
Preporuke za unapređenje:	
<p>Informacijski sistem treba u narednim prilagodabama učiniti alatom za unos, analizu podataka, uočavanje trendova promjena u svim segmentima poslovanja te podlogom za nove akcijske planove i inovacije studijskih programa.</p> <p>Preporučuje se Univerzitetu u Banjoj Luci do sljedećeg postupka akreditacije u svoj rad uključiti sve zainteresirane strane i u što većem broju, posebno privrede radi usklađivanja obrazovnih ciljeva i ishoda učenja.</p> <p>Potrebno je dizajnirati strukturu informacija potrebnih za poslovanja Univerziteta i akreditacijske procese radi lakše provedbe internih aktivnosti prije sljedeće akreditacije.</p> <p>Sva lica uključena u ove procesu trebaju raditi po ujednačenoj zajedničkoj metodologiji i na jednak način prikazivati podatke za sve članice Univerziteta i za sve studijske programe.</p>	
KRITERIJUM 10. Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta	
Ocjena ispunjenosti:	IV

3.2 Preporuka za akreditaciju

Nakon uvida u kompletnu dostavljenu dokumentaciju, posjete visokoškolskoj ustanovi i analiziranja svih dokumenata, procedura i načina funkcionisanja visokoškolske ustanove, te sprovođenja postupka ocjenjivanja, utvrđen je sljedeći nivo ispunjenosti zahtjeva standarda i kriterijuma:

KRITERIJUMI		NIVO ISPUNJENOSTI
A.1	Politika osiguranja kvaliteta	III
A.2	Izrada i odobravanje programa	IV
A.3	Učenje, podučavanje i provjera znanja usmjereni na studenta	IV
A.4	Upis studenata, napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikacija	III
A.5	Ljudski resursi	III
A.6	Resursi za učenje i podrška studentima	III
A.7	Upravljanje informacijama	III
A.8	Informisanje javnosti	IV
A.9	Stalno praćenje i periodična revizija programa	III
A.10	Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta	IV

Na osnovu ukupne ocjene kvaliteta Komisija stručnjaka daje preporuku Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske¹ da, u skladu sa Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 01/1.5.500/21 od 30.12.2021., visokoškolskoj ustanovi Univerzitetu u Banjoj Luci **izda rješenje o akreditaciji na pet godina.**

Članovi Komisije:

Prof. dr Husejin Keran
stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik

Prof. dr Selma Čorbo
stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član

Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin
stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član

Prof. dr Damir Magdić
međunarodni stručnjak, član

Emina Boškailo
stručnjak iz reda privrede i prakse, član

Omar Zerem
student